

see de store Landeiendomsbesiddere i Folkerepræsentanternes Midte. Ja! det vilde være et gladeligt Phænomen, om det snart maatte vise sig; men jeg maa med ham være enig i, at dette kun vilde betyde Noget, naar det skete igjennem et virkeligt frit Folks frie Valg, men at der selv for Blebliffet skulde være større Banskellighed for den større Landeiendomsbesidder i at komme i Betragtning hos Medborgere eller ved Medborgeres Valg end for enhver Anden, det kan jeg paa ingen Maade erkjende. Jeg tør paastaae, at netop den Egenskab at være en stor Landeiendomsbesidder, naar den er forænet med andre og folkelige Egenskaber, netop letter Afgangen til at blive valgt. Den ærede Rigsdagsmand fra Kjøbenhavn har, blandt sine Grindringer imod Forslaget, blandt Andet dvælet ved den Betragtning, at der laae noget meget Ubilligt i at tvinge Folk til at stille sig ved deres Grundbesiddelse og modtage istedet derfor Capitaler. Han har sagt, at vi jo dog Alle have seet, hvor let og hvor ofte Capitalerne forsvinde, medens det kun er Grundeiendom, som bliver. Han har endelig meent, og med sin sædvanlige Hefstighed udtalt, at Fæsterne ikke havde Nogetsomhelst, Noget, der blot lignede Medieiendomsret. Jeg troer nu, at det er aldeles uforment under denne Sag, saaledes, som den foreligger, at gaae ind derpaa. Jeg troer, at det maa ligge klart, at den Omstændighed, at det for den Enkelte kan være en større Behagelighed og maaskee en større Sikkerhed at have Jord end at have Capitaler, dog neppe for Hvor kan gjøres gjældende i et Spørgsmaal som det, her foreligger, og, hvad Medieiendomsretten angaaer, da forekommer det mig klart, at selv den ærede Rigsdagsmand ikke kan være blind for, at der ved enhver Fæstegaard, efter de bestaaende Løve, er nogen Værdi, som Godseieren ikke eier. Den, der eier dette Noget, som Godseieren ikke eier, han har aabenbart Ret til at fordræ, at dette Noget ikke skal komme Godseieren tilgode gjennem den Reform, der her foreslaaes; har nu Staten igjennem et Aarhundredes Lovgivning holdt dette Noget tilbage for Bondestanden, da forekommer det mig, at man vel kan blive forstaaet, naar man siger, at Fæstebonden har en nogen anden Afkomst end den, som hans blotte

Fæsteiendom giver ham, til at komme i Betragtning ved en Reform som denne. Jeg skal slutte hermed, idet jeg skal gjentage, at jeg skal understøtte denne Lovs videre Fremme, idet jeg kun beklager, at den er kommen saa seent til stede.

Sørensen: Forst maa jeg gjøre opmærksom paa, at det, man kalder Fæstetvang ifølge Resolution af 1806, forekommer mig ikke egentlig at kunne komme i Betragtning, naar Talen blot er om Fæstetvang for samlede Godsfer; thi en almindelig Fæstetvang for alle Eiendomme er en Sag, som har saare liden eller ingen Værdi, men at den nuværende Fæstetvang eller Fæsteforpligtelse for Godseierne til, saalange Godset er samlet, at udsætte det, kunde afløses ved en Dvergang til Selveiendom for Fæsterne, det er jo alene derom, at her kan være Tale; altsaa, naar den ærede Forslagsstiller har lagt nogen Vægt paa, at denne Fæstetvang efter 20 Aar skulde falde bort for de Fæstesteder, der afløstes fra Godserne til Selveiendom, da forekommer det mig, at deri slet ikke ligger Noget, og her er altsaa ingen Værdi, der kan tages i Betragtning ved Taxationen. Hovedpunktet, hvorom det hele Forslag dreier sig, har det saare lidet berørt; det er § 6, det er, paa hvilke Vilkaar denne Dvergang fra Fæste til Selveiendom skal finde Sted. Saaledes hedder det, at Gaardens Kjøbesum skal bestemmes ved Taxation efter gangbar Priis. Denne gangbare Priis, forklarer jo den ærede Forslagsstiller selv, er, efter hans Mening, Prisen ved fri Handel og Wandel af Eiendomsstederne; men her er netop det at lægge Mærke til, at, førend Fæstestederne blive Selveiersteder, kan deres Priis ikke ansættes efter eller sammenlignes med Prisen for de Steder, der allerede ere Selveiersteder. Skulde man altsaa vurdere efter gangbar Priis, da maatte det jo være efter den Priis, der har været gangbar for Fæstestederne ved deres Dvergang til Selveiendom. Man maatte altsaa her tage til Maalestof for Taxationen og spørge: hvad have de Fæstesteder, som overgik til Cie, kostet de nuværende Fæstere, som bleve Selveiere paa det eller det Gods, hvor det er sket i de senere Aaringer? og hvad har det kostet for Fæstere